



With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union



Європейський Союз та Україна

**Jean Monnet Module
2018 - 2021**

600222-EPP-1-2018-1-UA-EPPJMO-MODULE

Представництво ЄС в Україні

- ▶ Представництво Європейської Комісії в Україні було відкрито в центрі Києва у вересні 1993 року. Представництво в Києві є одним з понад 130 представництв Європейського Союзу в світі.
- ▶ З 1 грудня 2009 року після набуття чинності Лісабонського договору, Представництво Європейської Комісії перетворилося на Представництво Європейського Союзу в Україні.
- ▶ Представництво має статус дипломатичної місії та офіційно представляє Європейський Союз в Україні.
- ▶ Основними інституціями Європейського Союзу є Європейська Комісія, Європейський Парламент, Рада Європейського Союзу.

Представництво ЄС в Україні

- ▶ ЗАВДАННЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА ЄС -
- ▶ Сприяти політичним та економічним зв'язкам між Україною та Європейським Союзом шляхом підтримання ефективного діалогу з урядовими установами та підвищення поінформованості про Європейський Союз, його установи та програми;
- ▶ Відстежувати впровадження Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС;
- ▶ Інформувати громадськість щодо розвитку Європейського Союзу, роз'яснювати та відстоювати окремі аспекти політики ЄС;
- ▶ Брати участь у впровадженні програм зовнішньої допомоги Європейського Союзу.



ПОСОЛ - Матті Маасікас розпочав свою кар'єру в естонській державній службі в 1996 році, як керівник департаменту зовнішніх зв'язків у канцелярії парламенту Естонії. У 1999 році він був висунутий на посаду керівника приватного кабінету прем'єр-міністра Марта Лаар. Потім він вступив до Міністерства закордонних справ Естонії, спочатку як посол у Фінляндії (2001-2005), а згодом (2005-2008) на посаді генерального секретаря Таллінна. У 2009 році він переїхав до Брюсселя, де приєднався до кабінету комітету з питань розширення та економічних та валютних питань Оллі Рена. Тоді він був (2011-2016) постійним представником Естонії при ЄС. У 2016-2019 рр. Маасікас працював у Таллінні заступником міністра з питань ЄС у Міністерстві закордонних справ, у тому числі під час головування Естонії в Раді ЄС.

Пан Маасікас був призначений в серпні 2019 року послом ЄС, головою Представництва ЄС в Україні.

Дональд Туск, Президент Європейської Ради, Жан-Клод Юнкер, Президент Європейської Комісії, та Володимир Зеленський, Президент України, зустрілися в Києві під час 21-го саміту між ЄС та Україною. Вони зробили таку заяву



1. Сьогодні ми вкотре підтвердили наше безперервне зобов'язання зміцнювати політичну асоціацію та економічну інтеграцію України з Європейським Союзом, ґрунтуючись на Угоді про асоціацію та глибокій і всеосяжній зоні вільної торгівлі (ГВЗВТ). Ми поділяємо спільні цінності демократії, верховенства права, шани міжнародного права і прав людини, включаючи права осіб, які належать до меншин, а також ґендерної рівності.
2. Ми привітали проведення вільних і чесних президентських виборів в Україні та очікуємо на парламентські вибори, які відбудуться 21 липня. Європейська сторона привітала факт того, що у якості свого першого закордонного візиту Президент України обрав Брюссель.
3. У цьому контексті ми визнали європейські прагнення України та привітали її європейський вибір, як про це йдеться в Угоді про асоціацію.
4. Обидві сторони підтвердили важливість збереження макроекономічної стабільності, підтримки виконання програми МВФ і впровадження усіх заходів у рамках програми з макрофінансової допомоги ЄС; також учасники саміту підкреслили важливість збереження незалежності Національного банку та стабільності фінансового сектору. ЄС готовий надати 2-й транш (500 млн євро) четвертої програми з макрофінансової допомоги, щойно будуть виконані відповідні умови.
5. Ми підкреслили вагому та непохитну підтримку ЄС для України та її зв'язок з ефективним впровадженням реформ та програмних заходів. Ми визнали вагомий прогрес, досягнутий Україною у процесі реформ. Йдеться, зокрема, про такі сфери, як охорона здоров'я, децентралізація, пенсії, державне управління, державні закупівлі.
6. Ми привітали два роки успішної імплементації безвізового режиму для громадян України та його позитивний вплив на міжлюдські контакти між Україною та Євросоюзом.

Основні аспекти політичних, економічних та торговельних відносин між Європейським Союзом та Україною



Політичні відносини

- ▶ Після підписання у 2014 році Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (УА), включаючи її розділ про створення Поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі (ПВЗВТ), яка повністю набула чинності в 2017 році після її застосування на тимчасовій основі, Україна стала пріоритетним партнером для ЄС. УА/ПВЗВТ - це основа для української амбітної програми реформ, що була започаткована у 2013-2014 роках, а також для підтримки з боку ЄС. Вона ґрунтується на спільних цінностях та повазі до демократичних принципів, верховенства права, належного державного управління, прав людини та основоположних свобод.
- ▶ Наша спільна мета - подальша економічна інтеграція та політична асоціація між Україною та ЄС.
- ▶ Протягом останніх п'яти років Україна здійснила суттєві кроки у напрямі реалізації складних реформ. Наше партнерство побудовано на тому принципі, що поки Україна продовжує здійснювати реформи на безпрецедентному рівні, ЄС також продовжуватиме надавати їй підтримку на безпрецедентному рівні. Починаючи з 2014 року, ця підтримка складає щорічно до 200 млн євро, залучених на двосторонніх засадах Європейського інструменту сусідства (ЄІС) для зміцнення економіки, державного управління та підтримки громадянського суспільства в Україні.

Економічні та торговельні відносини

- ▶ 1 вересня 2017 року Угода про асоціацію між ЄС та Україною повністю набула чинності. Угода про асоціацію є основним інструментом зближення України з ЄС. ПВЗВТ пропонує Україні основу для модернізації її торговельних відносин та економічного розвитку, шляхом відкриття ринків та узгодження законодавства, стандартів і регулювання у різних секторах. Це сприятиме тому, щоб ключові сектори української економіки відповідали стандартам ЄС.
- ▶ ПВЗВТ застосовувалась на тимчасовій основі з 1 січня 2016 року, що є важливим етапом у двосторонніх торговельних відносинах та пропонує нові економічні можливості як для ЄС, так і для України. Українські підприємства отримують стабільний і передбачуваний преференційний доступ до найбільшого ринку в світі, з більш ніж 500 мільйонами споживачів. Підприємства ЄС отримують переваги від легшого доступу до українського ринку та будують нові відносини з українськими постачальниками та партнерами.
- ▶ 1 жовтня 2017 року набули чинності додаткові автономні торговельні преференції ЄС для України. Регулювання ЄС збільшує кількість сільськогосподарської продукції, яку Україна може експортувати до ЄС згідно з Угодою про Асоціацію, не сплачуючи митних зборів. Це також прискорює ліквідацію імпорتنих тарифів ЄС на декілька промислових товарів, як передбачено Угодою про Асоціацію.

Конкретні результати впровадження поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі вже можна побачити: український експорт до ЄС ніколи не був більшим, ніж в 2018 році. Також спостерігається значне збільшення експорту ЄС до України.

ЄС28 Торговля товарами з Україною в ЄС28 (в млн. Євро)

Всі товари	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Загальна торгівля	37 781	30 729	26 877	29 749	36 877	40 085
ЄС28 Імпорт	13 882	13 734	12 844	13 182	16 683	18 019
ЄС28 Експорт	23 899	16 995	14 033	16 568	20 194	22 065
ЄС28 Баланс	10 017	3 262	1 190	3 386	3 511	4 046

ЄС залишається головним торговельним партнером України, частка якого складає 42% від загальної торгівлі України, з подібним розривом між імпортом та експортом. Загальний товарообіг між ЄС та Україною досяг близько 40 млрд євро в 2018 році, збільшившись майже на 9% порівняно з 2017 роком. Україна є 21-м найбільшим торговельним партнером ЄС.

Зовнішня торгівля та інвестиції є життєво важливими як для економіки України, так і для ЄС, з точки зору зростання економіки та створення нових робочих місць, зниження цін, кращої якості та вибору для споживачів через посилення конкуренції, тощо. а даними Державної Служби Статистики України, обсяг прямих ноземних інвестицій (власного капіталу) в економіку України з країн ЄС станом на 31 грудня 2018 року становив 24,7 млрд дол.США. Основними країнами-інвесторами є: Кіпр - 8,9 млрд. дол. США (35,9% від загального обсягу інвестицій з ЄС), Нідерланди - 7,1 млрд. дол. США (28,5%), Великобританія - 2 млрд. дол. США (7,9%), Німеччина - 1,7 млрд. дол. США (6,7%), Австрія - 1 млрд. дол. США (4,1%) та Франція - 0,6 млрд. дол. США (2,6%). Значні обсяги прямих інвестицій з країн ЄС зосереджені на промислових підприємствах (34,4%), підприємствах оптової та роздрібної торгівлі, ремонту транспортних засобів та мотоциклів - 13,8% прямих інвестицій, організаціях, що здійснюють операції з нерухомістю - 12,8% , а також фінансові та страхові установи - 10,5%.

Фінансова співпраця

- ▶ Підтримка ЄС для України в межах Європейського інструмента сусідства координується Групою ЄК з підтримки України. Разом із Представництвом ЄС в Україні Група підтримки України розробляє програми підтримки для ключових напрямів реформ (таких як, децентралізація, боротьба з корупцією чи зміцнення верховенства права), які часто співфінансуються та впроваджуються державами-членами ЄС. Європейський Союз також надає підтримку громадянському суспільству України через гранти в межах різних фінансових інструментів, внески в Європейський фонд підтримки демократії та постійний діалог, який є визначальним для формування нашої політики.
- ▶ Протягом останніх років Україна отримала доступ до різних програм Європейського Союзу, ставши, наприклад, найактивнішим учасником програми Erasmus+ серед країн Східного партнерства; асоційованим членом програми ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт 2020»; та учасником програми «Креативна Європа», спрямованої на підтримку культурного, креативного та аудіовізуального секторів.
- ▶ ЄС також співпрацює з Україною в рамках східного регіонального виміру Європейської політики сусідства, Східного партнерства.

Двостороннє співробітництво

ЄС підтримує Україну за допомогою різноманітних інструментів.

Загалом, ЄС та фінансові інституції ([Європейський інвестиційний банк](#) та [Європейський банк реконструкції та розвитку](#)) за період з 2014 року по теперішній час залучили для України понад 13 млрд. євро у вигляді позик та 2 млрд. євро у вигляді грантів, для допомоги у стабілізації економіки, проведення комплексних реформ та підвищення рівня життя своїх громадян. Сюди також входить значна двостороння фінансова та технічна допомога в рамках [Європейського інструменту сусідства](#) (понад 1,4 млрд євро). Україна також отримує допомогу в рамках інструментів [Twinning](#) і [TAIEX](#), а також, на додаток до двосторонньої підтримки, – в рамках регіональних та багатонаціональних програм ЄС для країн [Східного партнерства](#). Окрім Чорнобильського фонду «Укриття», підтримка надається через [Інструмент співробітництва у сфері ядерної безпеки на 2014-2020 рр.](#) Крім того, за допомогою чотирьох програм ЄС залучив для України 4,41 млрд євро у вигляді [макрофінансової допомоги](#), що виплачується після виконання умов, пов'язаних із проведенням реформ.

З 2017 року діє комплексна програма підтримки контрольованої Урядом частини Донецької та Луганської областей на суму 50 млн євро. Вона спрямована на зміцнення належного державного управління та децентралізації, підтримку поживлення економіки та малих і середніх підприємств (МСП), підвищення рівня безпеки громадян та соціальної згуртованості, сприяння розвитку регіональної системи охорони здоров'я, підтримку переміщених університетів та надання допомоги у вирішенні інфраструктурних проблем. Нещодавно програму було поповнено ще на 10 млн євро та розширено для підтримки Приазов'я.

Джерело	Мобілізована сума (млн євро)
I. БЮДЖЕТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ (2014-2019 рр.)	6 461,5.
<i>I.1 Загальна допомога на розвиток в 2014-2019 рр.</i>	<i>1 472,2.</i>
<i>I.2 Інструмент зовнішньої політики</i>	<i>246,5</i>
<i>I.3 Інша підтримка з бюджету ЄС</i>	<i>332,8</i>
<i>I.4 Макрофінансова допомога (пільгові кредити)</i>	<i>4 410 (Програми I-IV)</i>
II ЄВРОПЕЙСЬКІ ФІНАНСОВІ УСТАНОВИ	8 600
<i>Європейський інвестиційний банк (2014-2016 рр.)</i>	<i>4 600</i>
<i>Європейський банк реконструкції та розвитку (впродовж п'яти років)</i>	<i>4 000</i>
РАЗОМ	15 061,5
Двостороння підтримка від держав-членів ЄС	1 378,1

Діалог із громадянським суспільством

- ▶ ЄС усвідомлює визначну роль громадянського суспільства в трансформаційних процесах, що зараз відбуваються в Україні.
- ▶ Підтримка ЄС громадянського суспільства в Україні здійснюється шляхом:
 - ▶ • розширення кола учасників, з якими ми взаємодіємо;
 - ▶ • підтримки громадянського суспільства у політичному діалозі з органами влади та під час участі у реформуванні сектору;
 - ▶ • формування технічних знань, лідерства в громадянському суспільстві, а також зміцнення зв'язків із зацікавленими сторонами;
 - ▶ • участі у стратегічному партнерстві з організаціями, які володіють знаннями та спроможністю взаємодіяти з меншими організаціями та підтримувати здорове зростання громадянського суспільства;
 - ▶ • забезпечення надійними механізмами реалізації програм

На фінансову підтримку зміцнення спроможностей, формування сприятливого середовища та залучення до політичного діалогу організацій громадянського суспільства припадає орієнтовно 5% від загального обсягу фінансової допомоги ЄС, виділеної Україні (упродовж 2014-2020 рр.). Це робить ЄС одним із головних джерел фінансування підтримки громадянського суспільства. Європейський Союз регулярно публікує конкурси заявок та пропонує зацікавленим ОГС і партнерам регулярно стежити за оголошеннями, що розміщуються на веб-сайті [EuropeAid](#).

Цілий ряд додаткових механізмів надання допомоги доступний в рамках програм [Інструмент підтримки громадянського суспільства Східного партнерства](#) та [Європейський простір](#).

Дорожня карта ЄС для взаємодії з громадянським суспільством в Україні

У 2018 році Представництво ЄС в Україні спільно з країнами ЄС та за участі організацій громадянського суспільства та органів державної влади оновило Дорожню карту ЄС для взаємодії з громадянським суспільством в Україні. Дорожня карта відображає прагнення ЄС підтримувати громадянське суспільство в Україні, щоб воно стало повноправним партнером у діалозі з українською владою з питань формування державної політики та реформування сектору, щоб забезпечити сприятливе середовище для організацій громадянського суспільства та надати їм підтримку у формуванні власних спроможностей.

Гуманітарна допомога

- ▶ ЄС також допомагає Україні долати гуманітарні, соціальні та економічні наслідки конфлікту у східних регіонах країни. Надавши загалом понад 402 млн євро з початку конфлікту, [ЄС](#) та його держави-члени разом є найбільшим гуманітарним донором, що реагує на потреби людей у районах, що безпосередньо постраждали від конфлікту, внутрішньо переміщених осіб та біженців, які залишили свої домівки в зоні конфлікту, а також осіб, які повернулися в місця свого постійного проживання. Крім того, ЄС надає підтримку для якнайшвидшого відновлення та співфінансує [Спеціальну моніторингову місію ОБСЄ](#), для якої ЄС та його держави-члени є найбільшим донором, забезпечуючи приблизно дві третини як бюджету місії, так і кількості спостерігачів.

Прогноз Кабміну: скорочення ВВП, зростання рівня безробіття та девальвація

- ▶ В законопроекті щодо змін держбюджету на 2020 рік Кабмін очікує падіння ВВП, зростання безробіття та девальвацію гривні.
- ▶ Уряд очікує падіння ВВП на 3,9%. До кризи планувалося, що економіка зросте на 3,7%. Рівень безробіття становитиме 9,4% проти прогнозованого 8,1%, а падіння реальної заробітної плати складе 0,3%.
- ▶ Середньорічний курс гривні прогнозується на рівні 29,5 грн/дол. Попередній прогноз - 27 грн/дол.
- ▶ Інфляція тимчасово прискориться до 8,7% і вже в наступному році має повернутися до цільових 5%. Водночас, уже у другій половині цього року очікується відновлення економічного зростання та його прискорення в наступні роки.
- ▶ Серед основних причин - високий попит у світі на продукцію вітчизняного АПК, зниження цін на імпортні енергетичні товари та більш стійка банківська система порівняно з попередніми кризами